

**ASOCIAȚIA NAȚIONALĂ A CRESCĂTORILOR DE CAPRE DIN ROMÂNIA
CAPRIROM**

STR. I.C. BRATIANU, 248, OP 4, 900316, CONSTANTA

TEL: 0727869984; FAX: 0372-873135

E-mail: caprirom@yahoo.com ; www.caprirom.ro

Program de ameliorare al rasei CARPATINA

2020

- Informații privind obiectivul Programului de ameliorare
- Denumirea rasei
- Caracteristicile detaliate ale rasei, inclusiv indicarea trăsăturilor esențiale de rasă ale animalelor de reproducție de rasă pură care fac obiectul programului de ameliorare
 - ◆ Caractere generale:
 - ◆ Caractere de producție:
 - ◆ Caractere de reproducție:
 - ◆ Sisteme de producție
 - ◆ Sistemul de reproducție
- Informațiile privind teritoriul geografic unde se desfășoară Programul de ameliorare
- Externalizarea către terți a activității tehnice specifice legate de gestionarea programului de ameliorare, inclusiv testarea performanțelor productive.
- Informații privind sistemul de identificare a animalelor de reproducție
- Informații privind sistemul de înregistrare a pedigrului animalelor de reproducție de rasă pură
- Informații privind structurarea pe secțiuni a Registrului Genealogic
 - ◆ Structura pe secțiuni a registrului genealogic
 - ◆ Emiterea certificatelor zootehnice

Prezentul Program de ameliorare respectă principiile zootehnice consacrate, legile ameliorării și este întocmit respectând criteriile stabilite în Regulamentul UE 1012/ 8 iunie 2016 – privind condițiile zootehnice și genealogice aplicabile ameliorării animalelor de reproducție de rasă pură.

În țara noastră există condiții pentru creșterea și exploatarea caprinelor.

Obiectivul general al prezentului program îl reprezintă ameliorarea genetică a **rasei de caprine Carpatina**.

Caracteristicile detaliate ale rasei, cu indicarea trăsăturilor esențiale de rasă ale animalelor de reproducție de rasă pură care fac obiectul programului de ameliorare.

Caractere generale:

Rasa Carpatină este o rasă locală, bine adaptată la condițiile pedoclimatice din România având ca principală producție: producția de lapte. Rasa Carpatină are de asemenea aptitudini multumitoare

pentru producția de carne. Se caracterizează printr-o pronunțată variabilitate a culorii, conformației corporale și productivității.

Caractere de exterior

Corpul este alungit, spinarea ascuțită, șalele înguste, crupă îngustă și teșită, piept strâmt, membrele rezistente, coarnele mai dezvoltate la masculi iar culoarea poate fi: gri, roșcată, albă, neagră sau bălțată. Învelișul pilos este mixt, fiind alcătuit din fibre subțiri și scurte (puf) în amestec cu fibre lungi și groase. Coarnele sunt prezente în general, la ambele sexe, fiind răsucite din exterior spre interior. Se pot întâlni și exemplare fără coarne. Urechile sunt potrivit de mari, uneori rudimentare și acoperite cu păr scurt și neted.

Ugerul- glanda mamară la capre este constituită din două jumăți plasate inghinal, care se prind de peretele inferior abdominal și este menținută prin ligamentul suspensor. Ugerul la caprele Carpatine are formă variabilă, de la globuloasă până la forma de pară, slab dezvoltat, cu adâncime redusă (deasupra articulației jaretului). La exterior glanda mamară este acoperită de o piele fină și subțire, putând forma la partea posterioară cute. Suprafața pielii este acoperită cu peri scurți și fini iar la unele exemplare pilozitatea poate fi abundentă. Mameloanele se plasează în partea ventrală a mamelelor, fiind orientate mediu- anterior (privire laterală), mediu spre exterior (privire posterioară), în formă de "deget" cu dezvoltare variabilă. Caracteristicile generale ale glandei mamare și forma și dimensiunile mameloanelor permit mulsul mecanic. Ca defecte ale ugerului se întâlnesc următoarele situații: diferențe mari între cele două jumăți, una fiind total nedezvoltată, ligamente suspensoare foarte lungi care determină un uger pendular și coborârea lui la nivelul jaretelor cu rotirea și ștrangularea în timpul mersului, mameloane suplimentare funcționale, mameloane mici, de formă triunghiulară care nu permit alăptarea iezilor și îngreunează mulsul.

Greutatea corporală la animalele adulte precum și unele măsurători efectuate pe animale vii sunt următoarele:

- Greutatea corporală – 42-55 kg la masculi, 32- 45 kg la femele;
- Înălțimea la grebăn – 68 cm la masculi, 60 cm la femele;
- Înălțimea la crupă – 69 cm la masculi, 65,5 cm la femele;

Caractere de producție:

Producția de lapte- Producția medie de lapte muls este de 250-280 kg cu maxima de 800 kg, într-o perioadă de lactație de 5 -7 luni (150 - 210 zile).

Producția de carne - Greutatea corporală medie a iezilor la fătare este de 1,8-3,5 kg la femele și de 2,3-3,9 kg la masculi. Sporul mediu zilnic al iezilor în perioada de alăptare este de 110-120 g. Îngrășarea intensivă a iezilor duce la obținerea unor rezultate bune. Prin îngrășarea tineretului caprin se poate realiza un spor mediu zilnic de 125-135g și un randament la sacrificare de 45-46 %.

Producția piloasă este alcătuită din păr și puf cu lungime și finețe diferită. Puful deține o pondere de 62-66%, diferența de 34-38% fiind reprezentată de păr.

Caractere de reproducție:

Fecunditatea caracteristică a rasei este de 85-93 %, iar prolificitatea este de 160 %. În mod tradițional caprele Carpatina erau introduse la montă toamna târziu, respectiv în luna noiembrie iar fătările se înregistrau după lunile aprilie- mai. Din motive economice, deținătorii de caprine au fost receptivi și au aplicat un sistem de exploatare bazat pe rezultatele cercetărilor științifice privind reproducția dirijată și factorii care influențează reproducția. Astfel, s-a obținut devansarea sezonului de montă în lunile august, septembrie și octombrie. Acest lucru este posibil ținând cont că activitatea reproductivă a caprinelor este poliestică sezonieră, fiind influențată în mod radical de durata zilei luminoase, de temperatură și umiditate.

De asemenea, manifestarea instinctelor sexuale și capacitatea reproductivă la ambele sexe sunt influențate de modul de exploatare și de calitatea hrănirii. Prin exploatarea iezilor în mod judicios, cu respectarea cerințelor minime de ordin nutritiv și organizatoric, tineretul caprin de rasă Carpatină

poate intra la reproducție înainte de vârsta de 1 an (la 8-10 luni, în condițiile atingerii a minim 70% din greutatea de adult).

Sistemul de reproducție

Reproducția se realizează în perioada de toamna pe estru natural prin practicarea:

1. montei naturale
2. insamantari artificiale

Externalizarea către terți a activității tehnice specifice legate de gestionarea programului de ameliorare, inclusiv testarea performanțelor productive.

ANCC Caprirom efectueaza ea însăși lucrari de testare a performanțelor dar colaborează cu părți terțe cărora le-a externalizat activități legate de gestionarea programului de ameliorare.

Aceste părți terțe au obligația de a respecta legislația națională și europeană precum și prevederile Programului de ameliorare și a Regulamentului de organizare și funcționare elaborat de *societatea de RG*, așa cum este prevazut în Contractul de colaborare între cele două părți încheiat pe un an cu prelungirea prin acte adiționale.

Informații privind sistemul de identificare a animalelor de reproducție

Identificarea animalelor cuprinse in programul de ameliorare se face în conformitate cu Ordinul 40/2010 – SNIIA (Sistemul Național de Înregistrare și Identificare a Animalelor).

Ca metodă suplimentară de identificare, produșii masculi și femeli reținuți pentru reproducție se vor tatua, cu codul fermei atribuit de Asociația conducătoare a Registrului genealogic al rasei. (OM 1045/ 2018, Procedura elaborată de ANZ).

Identificarea animalelor cuprinse in lucrarile de selectie este in totalitate responsabilitatea crescătorilor care solicita participarea la programul de ameliorare.

Conform Regulamentului European 1012/2016, cap IV, Secțiunea 1, pedigriul animalelor are la bază registrul genealogic unde fiecare animal are informații despre ascendență și descendență. Originea unui animal va fi înregistrată în registrul genealogic prin înregistrarea numerelor matricole ale părinților așa cum sunt notate de crescător în Registrele de Montă și Fătare.

Înregistrarea montelor și fătărilor intră în obligația deținătorilor de caprine care sunt responsabili pentru corectitudinea datelor privind fătarea, matricolul produsului, numele (facultativ), sexul, data nașterii, matricolul mamei, matricolul tatălui pe care și le asumă prin Registrul de montă și fătări. Deținătorii de caprine vor acorda o atenție deosebită ținerii cât mai exacte a evidențelor zootehnice iar consemnările din diferite caiete de lucru personale vor fi transcrise în Registrul de montă și fătări și transmise Registrului genealogic în maxim 30 zile de la încheierea campaniei de montă și respectiv de fătare.

Informații privind structurarea Registrului Genealogic pe secțiuni

Registrul genealogic, al rasei CARPATINA este o bază de date susținută pe suport electronic în care sunt înscrise sau înregistrate și eligibile pentru a fi înscrise animalele cu ascendența lor pe minim două generații.

Registrul Genealogic este alcătuit din următoarele secțiuni:

- Secțiunea Principală (SP) – clasa A - elita
- Secțiunea Principală (SP) – clasa B
- Secțiunea Principală (SP) – clasa C – testare /tineret
- Secțiunea Suplimentară I (SS1)
- Secțiunea Suplimentară II (SS2)

Emiterea certificatelor zootehnice

Certificatul zootehnic este documentul oficial întocmit și eliberat de societatea de ameliorare recunoscută de autoritatea competentă ANZ. Se menționează originea pe două generații a animalelor înscrise în secțiunea principală și, dacă sunt disponibile, rezultatele testării performanțelor și rezultatele actualizate ale evaluării genetice, menționându-se data efectuării evaluării.

Certificatul zootehnic respecta cerințele Reg UE 1012/ 2016 și modelul stabilit este conform Reg. 717 din 2017 și se eliberează la cererea crescătorului.

Reguli pentru emiterea certificatelor zootehnice în conformitate cu programul de ameliorare:

- a) pentru toți producții obținuți după de 1 noiembrie 2018 în conformitate cu prevederile Reg. U.E. 1012/2016 și respectând modul de constituire a pedigree-ului animalului conform legislației în vigoare după care i-au fost înregistrate datele de origine, se vor înscrie în Secțiunea principală:
- 1. Femela și masculul care au părinți și bunici în Secțiunea Principală
 - 2. Femela care are mama și bunica în Secțiunea Secundară și tata în Secțiunea Principală
 - 3. Masculul care are obligatoriu mama și tata în Secțiunea Principală.
- b) Pentru producții femeli și masculi, fătați înainte de 1 noiembrie 2018 și înscriși în Secțiunea Principală (au număr de registru emis înainte de 01.11.2018) în conformitate cu prevederile legislației în vigoare la momentul înscrierii (OM 22/2006), respectiv genealogia pe două generații.

1.1. Bonitarea caprinelor (admiterea la reproducție)

Bonitarea animalelor reprezintă descrierea liniară a caracteristicilor de exterior ale caprelor realizată de controlorii RG, care vor completa o Fișă de evaluare (bonitare) care cuprinde: numărul matricol al caprinei, sex, data nașterii, informații legate de aspectul exterior, cum ar fi greutatea, talia, constituția, tipul fiziologic, examenul membrilor și examenul ugerului/testiculelor, consemnându-se eventuale defecte constatate, precum și particularități caracteristice rasei legate de culoarea robei, forma tipică a urechilor. Bonitarea reprezintă condiție pentru acceptarea la reproducție. Această bonitare se face o dată în viața animalului.

Bonitarea se face obligatoriu în următoarele situații:

- la admiterea animalelor care corespund fenotipic și sunt înregistrate în secțiunea suplimentară 2-SS2 ,
- la producții femeli selectați pentru reproducție, la vârsta de 7-10 luni, acțiune realizată în vederea stabilirii dezvoltării corporale, a acceptării și înregistrării/ înscrierii în registrul genealogic și recomandarea de introducere la montă.
- Pentru toate caprinele ca etapă eliminatorie admiterii la reproducție.

Intocmit,

Vicepreședinte ANCC CAPRIROM	Dr. bioch. Anghel Andreea
Responsabil CPP	Dr. med. vet. Nadolu Dorina
Responsabil RG	Ing. Tamaianu Bogdan
Responsabil Supracontrol	Ing. Popa Dan

Președinte ANCC CAPRIROM
Ing. Cocu Vasile

**FIȘĂ INDIVIDUALĂ PENTRU BONITARE REPRODUCĂTORI MASCULI
= CARPATINA =**

Data.....	Crescator.....
Cod exploatație.....	Cod tatuare.....
Țap (Nume).....	Nr. Matricol.....
Rasa.....	Data nașterii.....

DATE PEDIGRIU

Tatăl (Nume).....	Nr. Matricol.....	Secțiune.....
Mama (Nume).....	Nr. Matricol.....	Secțiune.....

Grupa Caractere	Caractere	Conformație	Punctaj maxim	TOTAL punctaj
I.	CAP	Capul uscățiv, alungit, bine proporționat, tipic sexului, ochi ageri și expresivi, frunte largă și profil drept. Coarne (dacă există) dezvoltate, răsucite din exterior spre interior. Urechi potrivit de mari, uneori rudimentare și acoperite cu păr scurt și neted. Gâtul puternic, suplu, muscular și bine prins de trunchi și cap. (8-10)		
	GÂT	Capul mai puțin bine proporționat, cu profil drept sau ușor concav. Gât relativ subțire și ușor retezat la prinderea cu trunchiul. Coarne și urechi mai puțin specifice rasei. (5-7)		
	COARNE	Cap grosolan sau prea fin, scurt, frunte îngustă, profil concav, convex sau berbecat, urechi mari și blegi. Gât rigid, mare, lung sau scurt, slab îmbrăcat cu musculatură, tăietură la greabăn, prins defectuos cu trunchiul. Coarne neuniforme, nespecifice rasei. (1-4)		
	GREABĂN	Greabănul la linia spinării cu trecere armonioasă de la gât la trunchi, linia spinării relativ dreaptă, ascendentă spre șale, cu spinare și șalele înguste, crupă dreaptă sau ușor teșită, dar largă la ilium și ischii. (8-10)		
	SPINARE	Greabănul mai puțin larg, la linia spinării cu trecere armonioasă de la gât la trunchi, linia spinării ușor înșeuată, trunchi și crupă mai puțin largi. (5-7)		
	CRUPĂ	Trunchi lung, supt, ascuțit, desfăcut și îngust, spinare moale, în formă de crap, cu linia spinării înșeuată sau arcuită, crupa mult teșită, teșită în acoperiș, scurtă și îngustă. (1-4)		
	PIEPT	Piept strâmt, muscular. Torace lung, larg, adânc, cu coastele arcuite. Abdomen mare, globulos-rotund, bine prins cu toracele. (8-10)		
	TORACE	Piept insuficient îmbrăcat în musculatură. Torace mai puțin lung și larg, adânc, cu coastele arcuite, abdomen voluminos. (5-7)		
	ABDOMEN			

		Piept îngust, fără musculatură, slab. Torace îngust, puțin adânc, cu coaste slab arcuite, cu tăietură în urma spetelor. Abdomen lăsat/ supt. (1-4)		
	MEMBRE	Membrele solide, fine, cu articulații mobile, unghii sănătoase și aplomburi corecte. (16-20)		
		Membre solide sau mai subțiri sau cu mici defecte de aplomb. (10-14)		
		Membre slabe, grosolane, afectate de boli, copite deformatе. Defecte de aplomb accentuate. (2-8)		
	ORGANE GENITALE	Ambele testicule coborâte și normal dezvoltate, bursa testiculară elastică, bine prinsă. Prepuțul evident, elastic, mobil. (16-20)		
		Ambele testicule coborâte dar neuniforme ca mărime, insuficient sau prea mult dezvoltate, cu bursa testiculară elastică, bine prinsă. Prepuțul evident, ușor grosolan, mobil. (10-14)		
		Testicule mici sau foarte mari, atârdate, cu noduli, disproporționate, bursa testiculară grosolană. Prepuțul mare, grosolan, dur, atârând. (2-8)		
II.	ARMONIA DE ANSAMBLU	Caprine bine proporționate, cu conformație corectă, trunchiul lung, larg și adânc, specific rasei, pielea subțire, păr lung și gros, puful fin. (16-20)		
		Caprine cu regiunile corporale mai puțin bine proporționate, cu conformație corectă, admițându-se mici defecte de exterior, cu pielea elastică, fină, păr mat și aspru, admițându-se mici defecte de exterior. (10-14)		
		Caprine cu o conformație mai puțin proporționată, cu talie prea mare, pe picioare înalte sau talie mică, disproporție între regiunile corporale, pielea grosolană, puf aspru. (2-8)		
III.	CONSTITUȚIE	Fină, robustă sau robustă spre fină (8-10)		
		Robustă spre grosolană (5-7)		
		Tipică altui tip morfoproductiv, debilă sau grosolană (1-4)		
TOTAL I + II + III				
Greutate corporala		Talie	Culoare	
Experți echipa evaluatori: Nr.		Data	Semnatura	
Nume / Prenume:				
Nume / Prenume:				
Nume / Prenume:				
Pentru masculii în testare – rasa CARPATINA -se vor completa cel puțin două evaluări: 1. La tatuare (5 luni), 2. La 1 an – acceptarea pentru reproducție				